

Rapport

Van wet naar werkelijkheid

Bewegingsonderwijs op de basisschool

Van wet naar werkelijkheid

Bewegingsonderwijs op de basisschool

Met ondersteuning van de Koninklijke Vereniging Lichamelijke Opvoeding (KVLO).

Mulier Instituut

Sofie Vrieswijk

Marthe Westerbroek

Lisa Wilderink

Amika Singh

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, oktober 2024

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Van wet naar werkelijkheid

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond en ontwikkelingen	7
1.2 Eerder onderzoek	8
1.3 Doelstelling	9
2 Onderzoeksmethode	10
2.1 Vragenlijsten	10
2.2 Analyse	11
3 Resultaten	14
3.1 Kenmerken respondenten	14
3.2 Aantal lessen bewegingsonderwijs	15
3.3 Aantal minuten bewegingsonderwijs	16
3.4 Leerkrachten bewegingsonderwijs	17
3.5 Accommodatie bewegingsonderwijs	19
3.6 Voldoen aan de wetswijziging	20
4 Conclusie & aanbevelingen	25
4.1 Conclusie	25
4.2 Aanbevelingen	26
Bronnen	30

Van wet naar werkelijkheid

Inleiding

Het bewegingsonderwijs (de gymles) in het primair onderwijs heeft de laatste jaren veel aandacht gekregen. Mede vanwege zorgen omdat kinderen onvoldoende bewegen en steeds meer zitten. In 2020 werd een wet aangenomen die voorschrijft dat basisscholen vanaf het schooljaar 2023/2024 minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week moeten verzorgen, gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht.

Onderzoek in 2020/2021 toonde aan dat iets minder dan de helft van de scholen nog niet aan de wettelijke verplichting voldeed. Het gebrek aan faciliteiten en bevoegde leerkrachten bleken belangrijke obstakels.

Vraagstelling

De hoofdvraag van dit onderzoek is: voldoen alle basisscholen in Nederland vanaf het schooljaar 2023/2024 aan de wettelijke verplichting om minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week te verzorgen door een bevoegd (vak)leerkracht? Hierbij kijken we ook naar het aantal lessen bewegingsonderwijs en de accommodatie waarin deze worden gegeven.

Conclusies en aanbevelingen

Uit het onderzoek blijkt dat ongeveer twee derde van de scholen voldoet aan de nieuwe wettelijke verplichting van 90 minuten bewegingsonderwijs per week door een bevoegd (vak)leerkracht. Eén derde ervaart nog steeds uitdagingen, vooral in de lagere groepen (groep 1-2). Obstakels zoals een tekort aan accommodaties en volle lesroosters bemoeilijken de naleving van de wet. Daarnaast blijkt dat een aanzienlijk deel van de scholen weinig motivatie toont om deze uitdagingen aan te pakken, wat zorgwekkend is voor de toekomstige kwaliteit van het bewegingsonderwijs.

Onze aanbevelingen richten zich op scholen en beleidsmakers om de naleving van de nieuwe wetgeving voor bewegingsonderwijs te verbeteren:

- Scholen moeten meer tijd inroosteren voor bewegingsonderwijs, vooral in de lagere groepen, en samenwerken met andere scholen. Het inzetten van meer bevoegde vakleerkrachten is essentieel, net als het monitoren van de kwaliteit van bewegingsonderwijs.
- Beleidsmakers moeten investeren in betere sportaccommodaties. En scholen ondersteunen met praktische hulp en subsidies om te kunnen voldoen aan de nieuwe wetgeving voor bewegingsonderwijs.

Inleiding

In dit rapport beschrijven we in hoeverre basisscholen voldoen aan de nieuwe wettelijke verplichtingen voor bewegingsonderwijs. Dit eerste hoofdstuk gaat over de achtergrond, eerder onderzoek en de doelstellingen van ons onderzoek.

1.1 Achtergrond en ontwikkelingen

Het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs heeft de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Mede vanwege zorgen over het tekort aan beweging en de toename van sedentair gedrag onder kinderen (Farooq et al., 2020; Guthold et al., 2020; Twenge et al., 2019). Volgens recente cijfers voldoet 40 procent van de Nederlandse basisschoolkinderen niet aan de beweegrichtlijnen en zitten ze gemiddeld 7,5 uur per dag (CBS, 2023; RIVM, VeiligheidNL & CBS, 2023).

Wettelijke minimumeisen voor bewegingsonderwijs kunnen bijdragen aan het omkeren van deze zorgwekkende ontwikkelingen. In februari 2020 is daarom een wetsvoorstel aangenomen¹ waarin is vastgelegd dat vanaf het schooljaar 2023/2024 iedere basisschool minimaal 90 minuten per week bewegingsonderwijs moet verzorgen voor alle schooljaren (groep 1 tot en met groep 8). De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) adviseert hiervoor twee lessen van 45 minuten. Ook is vastgelegd in dit wetsvoorstel dat de lessen bewegingsonderwijs gegeven moeten worden door een bevoegde leerkracht, zoals een vakleerkracht bewegingsonderwijs of een bevoegde groepsleerkracht.

Deze wettelijke verplichting onderstreept het belang dat de overheid hecht aan de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Bewegingsonderwijs draagt niet alleen bij aan hun fysieke gezondheid, maar ook aan hun mentale en sociale ontwikkeling. In een tijd waarin kinderen steeds minder bewegen en een zittende levensstijl steeds meer de norm wordt, kan bewegingsonderwijs eraan bijdragen dat kinderen kennismaken met (leren) bewegen. Op deze manier wordt de basis gelegd voor een leven lang met plezier bewegen.

Na de invoering van de verplichte 90 minuten bewegingsonderwijs is het belangrijk om te onderzoeken of nu meer scholen aan de wettelijke verplichting voldoen en of er voldoende vakleerkrachten en accommodaties beschikbaar zijn.

Uit de 2-meting bewegingsonderwijs en sport in het primair onderwijs (Slot-Heijs, Vrieswijk & Lucassen, 2021) bleek dat in 2020/2021 iets meer dan de helft van de scholen (53%) voldeed aan de wettelijke verplichting (toen omschreven als twee keer 45 minuten bewegingsonderwijs per week), hoewel de wetswijziging toen nog niet was ingevoerd. Gebrek aan faciliteiten en bevoegde leerkrachten waren de grootste belemmeringen.

¹ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2023/08/01/norm-twee-les-uren-bewegingsonderwijs-vanaf-schooljaar-2023-2024>

1.2 Eerder onderzoek

In deze paragraaf beschrijven we wat al bekend is rondom de (onderdelen van de) wetswijziging uit eerder onderzoek. Zo kunnen we de resultaten van het huidige onderzoek in perspectief plaatsen van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren.

Aantal lessen

In het schooljaar 2020/2021 kregen kinderen in groep 1-2 gemiddeld 2,6 lessen bewegingsonderwijs. Kinderen in de groepen 3 tot en met 8 kregen gemiddeld 1,8 lessen (Slot-Heijs, Vrieswijk & Lucassen, 2021). Ten opzichte van eerdere jaren was een daling in het aantal lessen per week bij de groepen 1 en 2 zichtbaar: gemiddeld kregen zij in 2013 nog 3,2 lessen bewegingsonderwijs per week. Bij de groepen 3 tot en met 8 bleef het aantal lessen gelijk.

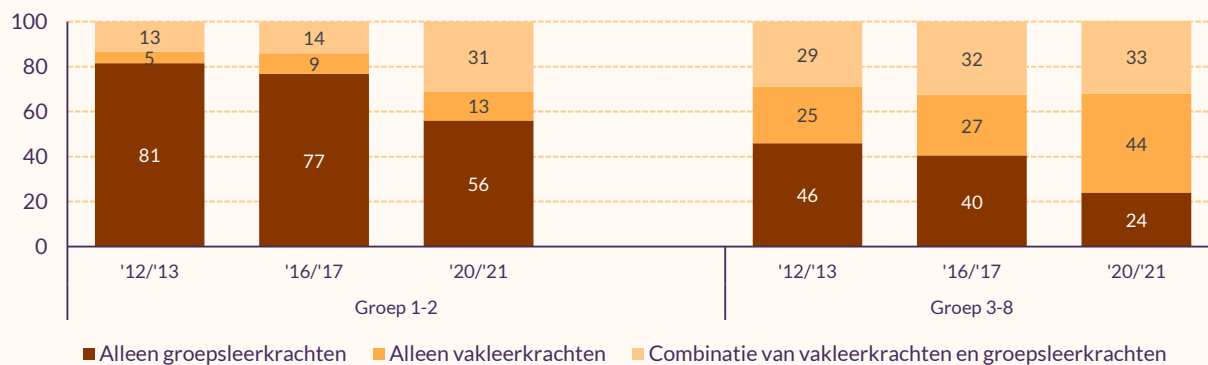
Inzet groepsleerkrachten en vakleerkrachten

Uit de peiling in 2020/2021 bleek dat op ruim de helft (56%) van de responderende scholen het bewegingsonderwijs in groep 1-2 verzorgd werd door enkel groepsleerkrachten (Slot-Heijs, Vrieswijk & Lucassen, 2021). Het aandeel vakleerkrachten was sinds 2016/2017 in alle groepen aanzienlijk gestegen. Met name in groep 3 tot en met 8, waar 44 procent van het bewegingsonderwijs volledig door vakleerkrachten werd verzorgd (eerst 25%).

Figuur 1.1

Overzicht inzet groepsleerkrachten en vakleerkrachten voor bewegingsonderwijs op groepsniveau in 2012/2013 (n=1.083), 2016/2017 (n=788), en 2020/2021 (n=839)

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Bewegen, sport en gezonde leefstijl in het middelbaar beroepsonderwijs, 2021

Accommodatie bewegingsonderwijs

In 2020/2021 maakten basisscholen vooral gebruik van speelzalen (83%) en gymzalen (63%) voor het bewegingsonderwijs (Slot-Heijs et al., 2021). Het gebruik van gymzalen was gedaald ten opzichte van 2016/2017 (71%) en 2012/2013 (79%). Dit hangt samen met de ontwikkeling dat het bewegingsonderwijs steeds vaker buiten plaatsvindt, zoals op een sportveld of een openbaar speelplein (Slot-Heijs et al., 2021).

Subsidie Impuls & Innovatie Bewegingsonderwijs

In 2021 konden scholen (regulier basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs) een subsidie aanvragen: Impuls & Innovatie Bewegingsonderwijs². Daarmee konden zij een procesbegeleider aanstellen die de realisatie van de verplichte twee uur bewegingsonderwijs per week en meer bewegen gedurende de schooldag ondersteunt. Deze subsidieregeling liep tot einde van het schooljaar 2023/2024.

1.3 Doelstelling

In dit onderzoek brengen we in kaart wat de stand van zaken is bij het implementeren van de wetwijziging voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs.

Met dit onderzoek beantwoorden we de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe brengen scholen 90 minuten bewegingsonderwijs in de praktijk (hoeveel lessen, hoeveel minuten, welke docent, welke accommodatie)?
- Hebben de achtergrondvariabelen (denominatie³, schoolgrootte en stedelijkheid) invloed op het aantal scholen dat voldoet aan de wettelijke verplichting?
- Wat zijn belemmeringen waardoor het voor sommige scholen in het basisonderwijs niet haalbaar is om aan de wettelijke verplichting te voldoen?
- Wat gaan scholen die momenteel nog niet voldoen aan de wettelijke verplichting, in de toekomst doen om er wél aan te voldoen?

Leeswijzer

Een overzicht van relevante recente ontwikkelingen rondom de lestijd, leerkrachten en accommodatie van bewegingsonderwijs in het primair onderwijs is te lezen in hoofdstuk 1. In hoofdstuk 2 gaan we in op de onderzoeksmethode en hoofdstuk 3 beschrijven we de resultaten van de online vragenlijsten. We ronden het rapport af met een conclusie, een discussie en aanbevelingen in hoofdstuk 4.

² Zie <https://www.dus-i.nl/subsidies/impuls-en-innovatie-bewegingsonderwijs>

³ Een bepaalde groep binnen een religie, bijvoorbeeld openbaar, protestants-christelijk, of rooms-katholiek.

Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk beschrijven we de methode die we voor dit onderzoek hebben gebruikt.

2.1 Vragenlijsten

Voor dit onderzoek hebben we op drie verschillende manieren vragenlijstdata verzameld. Met online vragenlijsten hebben we data verzameld onder schoolleiders, groepsleerkrachten en vakleerkrachten bewegingsonderwijs die werken in het primair onderwijs. In [tabel 2.1](#) presenteren we een overzicht van de kenmerken van de drie vragenlijsten.

Tabel 2.1
Kenmerken van de drie online vragenlijsten aan schoolleiders, groepsleerkrachten en vakleerkrachten bewegingsonderwijs

	Schoolleiders	Groepsleerkrachten	Vakleerkrachten bewegingsonderwijs
Aantal respondenten	314	429	189
Hoe uitgezet?	<ul style="list-style-type: none"> > Panel met schoolleiders in het primair onderwijs van DUO Onderwijsonderzoek & Advies 	<ul style="list-style-type: none"> > Panel met groepsleerkrachten in het primair onderwijs van DUO Onderwijsonderzoek & Advies 	<ul style="list-style-type: none"> > Leden van de Koninklijke Vereniging Lichamelijke Opvoeding (KVLO), werkzaam als vakleerkracht bewegingsonderwijs in het primair onderwijs > Eigen netwerk (LinkedIn)
Onderwerpen	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wel/niet voldoen aan de wettelijke verplichting ○ Leerkracht bewegingsonderwijs ○ Belemmeringen die schoolleiders ervaren bij het voldoen aan de wettelijke verplichting 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hoeveelheid lessen ○ Ingeroosterde lestijd ○ Leerkracht bewegingsonderwijs ○ Accommodatie bewegingsonderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hoeveelheid lessen ○ Ingeroosterde lestijd ○ Leerkracht bewegingsonderwijs ○ Accommodatie bewegingsonderwijs ○ Belemmeringen die leerkrachten ervaren bij het voldoen aan de wettelijke verplichting

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

De drie vragenlijsten hebben we uitgezet via drie verschillende kanalen:

- DUO Onderwijsonderzoek & Advies;
- de Koninklijke Vereniging Lichamelijke Opvoeding (KVLO);
- ons eigen netwerk van (vak)leerkrachten en schoolleiders via LinkedIn.

De drie vragenlijsten bestonden voornamelijk uit gesloten vragen. Veel vragen uit de vragenlijst voor schoolleiders komen overeen met vragen uit de 2-meting in het primair onderwijs in 2021 (Slot-Heijs et al., 2021). Daardoor kunnen we ontwikkelingen rondom de wetswijziging bewegingsonderwijs (hoeveelheid lessen, ingeroosterde lestijd, accommodatie en leerkracht) over de tijd inzichtelijk maken.

Verschillen tussen de vragenlijsten

Het belangrijkste verschil tussen de drie vragenlijsten is de groep waarover de respondenten de vragen hebben beantwoord:

- Schoolleiders hebben de vragenlijst ingevuld over alle klassen van de school waar zij werken.
- Groepsleerkrachten hebben de vragenlijst ingevuld over de klas waaraan zij lesgeven. Dit is steeds één klas. Van de groepsleerkrachten die de vragenlijst hebben ingevuld (n=429), geeft 17 procent les aan groep 1-2. De overige leerkrachten geven gelijk verdeeld les aan één van de groepen tussen groep 3 en 8. Dit betekent dat aan elk van de groepen 13-14 procent lesgeeft.
- Vakleerkrachten hebben de vragenlijst ingevuld over alle klassen waaraan zij lesgeven. Wanneer vakleerkrachten bijvoorbeeld aangeven aan groep 4 les te geven, betekent dit niet per se dat ze alle lessen bewegingsonderwijs van deze groep verzorgen. Ze kunnen dan bijvoorbeeld ook alleen de eerste les bewegingsonderwijs voor groep 4 verzorgen, terwijl de tweede les door de groepsleerkracht wordt verzorgd. Van de vakleerkrachten die de vragenlijst hebben ingevuld (n=189), geeft het merendeel (55%) les aan alle groepen van de basisschool. Een derde (32%) geeft les aan de groepen 3 tot en met 8. De overige leerkrachten geven les aan groep 1-2 (1%), of aan diverse groepen⁴ (13%).

2.2 Analyse

We hebben de gesloten vragen van de drie vragenlijsten geanalyseerd via beschrijvende statistiek. De mate van stedelijkheid hebben we op basis van de postcode bepaald aan de hand van data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2023).

We hebben voor alle vragenlijsten geanalyseerd of de school/klas voldoet aan de wettelijke eisen. Die bestaan uit twee delen: 1) 90 minuten bewegingsonderwijs per week voor alle groepen, en 2) een bevoegde (vak)leerkracht die deze lessen geeft. Scholen kunnen daarom helemaal, deels of niet voldoen aan de wettelijke eisen.

⁴ Bijvoorbeeld aan groep 4, 7 en 8.

We hebben onderscheid gemaakt tussen vier categorieën scholen:

- voldoet aan beide eisen;
- voldoet aan de eis lestijd (90 minuten bewegingsonderwijs per week);
- voldoet aan de eis bevoegdheid (vak)leerkracht;
- voldoet niet aan de eisen.

Bij vakleerkrachten hebben we hier nog een vijfde categorie aan toegevoegd:

- alleen groep 1-2 voldoet niet aan beide eisen.

Door het verschil tussen de drie vragenlijsten heeft de categorie 'voldoet aan beide eisen' per vragenlijst een andere betekenis:

- > *Schoolleiders*: alle groepen krijgen twee keer per week een lesuur van in totaal 90 minuten bewegingsonderwijs, gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht.
- > *Groepsleerkrachten*: de groep waaraan de groepsleerkracht lesgeeft, krijgt in totaal 90 minuten bewegingsonderwijs, gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht.
- > *Vakleerkrachten*: alle groepen waaraan de vakleerkracht lesgeeft, krijgen in totaal 90 minuten bewegingsonderwijs, gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht.

Verschillen tussen de steekproeven

De drie steekproeven (schoolleiders, vakleerkrachten en groepsleerkrachten) bieden elk een hun eigen perspectief op het voldoen aan de wettelijke verplichting. De verschillen tussen deze steekproeven en hun benadering van de vragen beschrijven we hieronder. Door de gegevens onder verschillende populaties te verzamelen proberen we een compleet beeld van de uitdagingen en kansen binnen het bewegingsonderwijs te krijgen.

● Schoolleiders

De steekproef van schoolleiders is afkomstig uit een panel van DUO met schoolleiders in het primair onderwijs. We hebben schoolleiders bevroegd omdat zij een overkoepelend beeld kunnen geven van de school/scholen waar zij werken. Zij hebben zicht op alle klassen, in tegenstelling tot een groepsleerkracht of een vakleerkracht bewegingsonderwijs.

Daarom hebben we de drie vragen over de lestijd bewegingsonderwijs in minuten, het aantal lessen bewegingsonderwijs en welke leerkracht de lessen bewegingsonderwijs geeft, bij de vragenlijst voor schoolleiders samengevoegd tot één vraag. We hebben gevraagd naar welke groepen twee keer een lesuur bewegingsonderwijs krijgen van in totaal 90 minuten, gegeven door een bevoegd leerkracht.

De veronderstelling was dat schoolleiders een algemeen overzicht hebben van het bewegingsonderwijs op hun school, maar mogelijk minder gedetailleerd op klasniveau kunnen rapporteren dan een groepsleerkracht en/of vakleerkracht.

● Vakleerkrachten

De steekproef van vakleerkrachten bewegingsonderwijs is voor het grootste deel afkomstig vanuit de leden van de KVLO (n=143). Enkel de leden die werken als vakdocent bewegingsonderwijs in het primair onderwijs, hebben we gevraagd de vragenlijst in te vullen. Daarnaast hebben we vakleerkrachten in het primair onderwijs verzameld via ons eigen netwerk op LinkedIn (n=46). Er was geen verschil tussen deze twee steekproeven.

Daarnaast is belangrijk om te vermelden dat het in het rapport soms lijkt alsof vakleerkrachten vaker aan beide eisen voldoen dan groepsleerkrachten. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat zij sowieso één van de lessen bewegingsonderwijs verzorgen en daardoor voldoen aan de gestelde eis van een bevoegde leerkracht.

● Groepsleerkrachten

De steekproef van groepsleerkrachten is afkomstig uit een panel van DUO met groepsleerkrachten in het primair onderwijs. We hebben groepsleerkrachten bevraagd omdat zij een gedetailleerd beeld kunnen geven van hun klas(sen). Daarom bevragen we groepsleerkrachten over de frequentie, duur, lesgever en locatie van het bewegingsonderwijs op klasniveau.

Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat de resultaten van groepsleerkrachten op geen manier te herleiden zijn naar een specifieke school.

Analyse

Om te bepalen of de schoolgrootte, de stedelijkheid van de wijk waarin de school staat, en de denominatie van de school ([tabel 3.1](#)) invloed hebben op het voldoen aan de gestelde eisen, hebben we een analyse uitgevoerd (een Chi-kwadraattoets). Daardoor kunnen we bijvoorbeeld antwoord geven op de vraag: geven schoolleiders van grote scholen (>300 leerlingen) vaker aan te voldoen aan de wetwijziging dan schoolleiders van kleine of middelgrote scholen? De resultaten hiervan zijn te lezen in paragraaf 3.6.

Resultaten

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de vragenlijsten. We gaan in op de respondenten, het aantal lessen en minuten bewegingsonderwijs, de leerkrachten en de accommodatie. Tot slot bespreken we hoeveel scholen voldoen aan beide eisen.

3.1 Kenmerken respondenten

De achtergrondkenmerken van de respondenten staan beschreven in **tabel 3.1**. De vragenlijst onder vakleerkrachten bewegingsonderwijs hebben we verspreid via de KVLO (n=143) en via onze eigen kanalen (n=46). Naast vakleerkrachten bewegingsonderwijs hebben leerkrachten die groepsleerkracht én vakleerkracht zijn (n=3) en buursportcoaches (n=2) de vragenlijst ingevuld.

De meerderheid van de schoolleiders, groepsleerkrachten en vakleerkrachten geeft aan les te geven op een openbare basisschool. Een verschil tussen de drie respondentengroepen is dat meer dan twee derde (69%) van de vakleerkrachten werkt op een school in (zeer) sterk stedelijk gebied. Bij de schoolleiders en groepsleerkrachten werkt ruim de helft in een (zeer) stedelijk gebied (55-56%).

Ook valt op dat bijna de helft van de vakleerkrachten op een grote school (meer dan 300 leerlingen) werkt. Dit percentage is hoger dan bij schoolleiders en groepsleerkrachten.

Vakleerkrachten bewegingsonderwijs die lesgeven op openbare scholen, zijn in de steekproef oververtegenwoordigd ten opzichte van de populatie. Wat betreft schoolgrootte zijn vakleerkrachten op kleine scholen enigszins ondervertegenwoordigd.

Tabel 3.1
Kenmerken respondenten
 (in procenten)

	Schoolleiders (n=314)	Groepsleerkrachten (n=439)	Vakleerkrachten (n=189)	Landelijk gemiddelde
Denominatie				
Openbaar	36	38	46	31
Rooms-Katholiek	27	27	29	30
(Protestants)-Christelijk	25	27	16	29
Anders	12	8	8	9
Stedelijkheid				
(Zeer) sterk stedelijk	56	55	69	58
Matig-niet stedelijk	44	45	31	42
Schoolgrootte				
Klein (200 leerlingen of minder)	44	40	20	51
Middelgroot (201-300 leerlingen)	32	31	32	26
Groot (301 leerlingen of meer)	24	29	48	23

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

3.2 Aantal lessen bewegingsonderwijs

Zoals eerder benoemd richt de nieuwe wet zich op 1) minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week, en 2) de verplichting van een bevoegde (vak)leerkracht voor bewegingsonderwijs. In de wet staat niets over het aantal lessen waarin het bewegingsonderwijs gegeven moet worden. De KVLO adviseert om twee aparte (les)uren bewegingsonderwijs per week in te plannen, met een voorkeur voor twee lessen van minimaal 45 minuten.

Ruim twee derde van alle groepen 1-2 (een gewogen gemiddelde van 71%) krijgt twee of meer lessen bewegingsonderwijs per week ([tabel 3.2](#)). Bij leerlingen uit groep 3 t/m 8 ligt dit percentage hoger (een gewogen gemiddelde van 86%).

Een klein aantal groepen 1-2 krijgt drie lessen of vaker per week bewegingsonderwijs (23% volgens groepsleerkrachten, 13% volgens vakleerkrachten, niet in tabel). Bij groep 3-8 gebeurt dit nog minder vaak (9% volgens groepsleerkrachten, 4% volgens vakleerkrachten).

Tabel 3.2

Percentage groepen dat minimaal twee lessen bewegingsonderwijs krijgt, volgens schoolleiders, vakleerkrachten en groepsleerkrachten

(in procenten)

		Minimaal 2 lessen
Schoolleiders	Groep 1-2 (n=314)	69% *
	Groep 3-8 (n=314)	78% *
Vakleerkracht	Groep 1-2 (n=109)	74%
	Groep 3-8 (n=1.075)**	89%
Groepsleerkracht	Groep 1-2 (n=75)	76%
	Groep 3-8 (n=364)	81%

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

* Van in totaal 90 minuten.

** Vakleerkrachten hebben de vragenlijst vaak voor meerdere groepen 3-8 ingevuld. Het aantal (n) staat voor het aantal groepen (3-8) waarvoor de vragenlijst ingevuld is.

3.3 Aantal minuten bewegingsonderwijs

De nieuwe wet houdt in dat vanaf het schooljaar 2023/2024 iedere basisschool minimaal 90 minuten per week bewegingsonderwijs moet verzorgen voor alle schooljaren. De meeste leerlingen krijgen in 2023/2024 minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs (**tabel 3.3**). Leerlingen uit groep 1-2 krijgen minder vaak minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs (60-69%) dan leerlingen uit groep 3-8 (72-84%).

Tabel 3.3
Percentage groepen dat minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs krijgt,
verdeeld over één of meer dan twee lessen
 (in procenten)

	Groep	Minimaal 90 minuten in 1 les	Minimaal 90 minuten in minimaal 2 lessen
Schoolleiders	Groep 1-2 (n=314)	*	69%
	Groep 3-8 (n=314)	*	78%
Vakleerkracht	Groep 1-2 (n=109)	4%	67%
	Groep 3-8 (n=1.075)**	2%	84%
Groepsleerkracht	Groep 1-2 (n=75)	0%	60%
	Groep 3-8 (n=364)	4%	72%

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

* Schoolleiders hebben we gevraagd naar het percentage groepen dat twee keer één lesuur van in totaal 90 minuten bewegingsonderwijs krijgt. Eén lesuur werd niet benoemd, en was dus geen optie.

** Vakleerkrachten hebben de vragenlijst voor meerdere groepen (3-8) ingevuld. Het aantal (n) staat voor het aantal groepen 3-8 waarvoor de vragenlijst ingevuld is.

Bij het merendeel van de groepen zijn de minuten bewegingsonderwijs verdeeld over minimaal twee lessen. De verdeling van deze minuten over de twee lessen verschilt tussen de twee steekproeven van groepsleerkrachten en vakleerkrachten, variërend van een eerste les van 30 minuten en een tweede van 60 minuten tot een gelijke verdeling van twee keer 45 minuten.

Bij de vakleerkrachten geeft bijna de helft aan dat groep 1-2 twee keer 45 minuten bewegingsonderwijs in de week heeft (47%, niet in figuur). Voor de groepen 3 t/m 8 kiezen scholen volgens groepsleerkrachten en vakleerkrachten ook het vaakst voor twee keer 45 minuten (resp. 44% en 63%, niet in figuur).

3.4 Leerkrachten bewegingsonderwijs

De nieuwe wet houdt in dat vanaf het schooljaar 2023/2024 iedere basisschool minimaal 90 minuten per week bewegingsonderwijs moet verzorgen voor alle schooljaren, gegeven door een bevoegd (vak)leerkracht. In 2023/2024 krijgen bijna alle kinderen bewegingsonderwijs van een bevoegd (vak)leerkracht (**tabel 3.4**). Bij de steekproef onder schoolleiders ligt het percentage iets lager (92%) dan bij de steekproeven onder vakleerkrachten en groepsleerkrachten (95-99%).

Tabel 3.4

Inzet leerkrachten bewegingsonderwijs per les voor groep 1-2 en groep 3-8
(in procenten)

		Les 1 Door een bevoegd (vak)leerkracht	Les 2 Door een bevoegd (vak)leerkracht*
Schoolleiders	Groep 1-8	92%** (n=314)	
Vakleerkracht	Groep 1-2	100% (n=109)	96% (n=81)
	Groep 3-8	100% (n=1.075)***	98% (n=959)***
Groepsleerkracht	Groep 1-2	99% (n=75)	96% (n=57)
	Groep 3-8	97% (n=364)	95% (n=301)

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

* Als er een tweede les is.

** Schoolleiders hebben we gevraagd welke leerkrachten het bewegingsonderwijs op de schoollocatie verzorgen.

*** Respondenten hebben de vragenlijst voor meerdere groepen (3-8) ingevuld. Het aantal (n) staat voor het aantal groepen 3-8 waarvoor de vragenlijst ingevuld is.

Bewegingsonderwijs van een vakleerkracht én een groepsleerkracht

In bijna alle groepen krijgen de leerlingen twee lessen van een leerkracht die bevoegd is om het bewegingsonderwijs te geven ([tabel 3.4](#)). In meer dan de helft (55-61%) van de gevallen is dat een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Als er sprake is van een derde les, verzorgt een vakleerkracht deze in 17 procent van de gevallen ([tabel 3.5](#)).

Tabel 3.5

Inzet leerkrachten bewegingsonderwijs per les voor alle groepen
(in procenten, volgens groepsleerkrachten)

	Vakleerkracht	Bevoegd groepsleerkracht	Anders
Les 1 (n=439)	61%	36%	2%
Les 2 (n=358)	55%	40%	4%
Les 3 (n=30)	17%	83%	0%

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

Bijna de helft van de schoolleiders geeft aan dat een vakleerkracht in combinatie met een bevoegd groepsleerkracht de lessen bewegingsonderwijs verzorgt (46%, niet in figuur). Op een derde van de scholen verzorgt uitsluitend een vakleerkracht de lessen bewegingsonderwijs (33%). Op de overige scholen verzorgt alleen een bevoegd groepsleerkracht (13%) of een vakleerkracht/bevoegd groepsleerkracht in

combinatie met een niet-bevoegde leerkracht (7%) de lessen bewegingsonderwijs. Op 1 procent van de scholen krijgen leerlingen alle lessen bewegingsonderwijs van een niet-bevoegde leerkracht.

Opvallend is dat volgens groepsleerkrachten op grote scholen (>300 leerlingen) vakleerkrachten vaker de eerste les bewegingsonderwijs verzorgen (73%). Op kleinere scholen is dit vaker een bevoegd groepsleerkracht (36% en 45%). Ook op openbare scholen verzorgt een vakleerkracht vaker de eerste les (70%) dan op andere soorten scholen (59%, 52% en 60%).

3.5 Accommodatie bewegingsonderwijs

Zoals eerder benoemd richt de nieuwe wet zich op 1) minimaal 90 minuten bewegingsonderwijs per week, en 2) de verplichting van een bevoegde (vak)leerkracht voor bewegingsonderwijs. In de wet staat niets over de accommodatie waarin bewegingsonderwijs gegeven moet worden. Wel wordt in de toelichting van de wet⁵ benoemd dat bewegingsonderwijs gegeven wordt in een gymlokaal, tenzij een andere locatie geschikt is om de kerndoelen/bouwstenen van bewegingsonderwijs te behalen.

Volgens groepsleerkrachten en vakleerkrachten krijgen leerlingen in groep 1-2 hun eerste les bewegingsonderwijs voornamelijk in de speelzaal (resp. 59% en 71%). Voor leerlingen in groep 3 t/m 8 vinden de lessen voornamelijk in een gymzaal plaats (resp. 80% en 64%, [tabel 3.6](#)). Daarnaast geven vakleerkrachten en groepsleerkrachten aan dat leerlingen les krijgen in een sportzaal (resp. 12% en 22%) of in een sporthal (resp. 7% en 13%).

Van de groepsleerkrachten die lesgeven aan groep 5, geeft 7 procent aan dat de tweede les in het zwembad gegeven wordt. Het is hierbij niet duidelijk of dit gaat om een 'natte gymles' of om zwemles. Met een natte gymles wordt een les bewegingsonderwijs in het zwembad bedoeld. Hierbij wordt gewerkt aan de leerlijnen. Bij een zwemles wordt gewerkt aan het behalen van zwemdiploma's. Schoolzwemmen is geen onderdeel van het curriculum voor bewegingsonderwijs.

⁵ <https://www.kvlo.nl/Afbeeldingen/Lists/Nieuws/AllItems/amendement.pdf>

Tabel 3.6**Voorziening (gymzaal en speelzaal) waar leerlingen uit groep 1-2 en groep 3 t/m 8 bewegingsonderwijs krijgen**

(in procenten, volgens vakleerkrachten en groepsleerkrachten)

		Accommodatie	Les 1	Les 2
Vakleerkrachten	Groep 1-2	Gymzaal	36 ^A	30 ^B
		Speelzaal	59 ^A	69 ^B
	Groep 3 t/m 8*	Gymzaal	80 ^C	80 ^D
		Speelzaal	1 ^C	1 ^D
Groepsleerkrachten	Groep 1-2	Gymzaal	19 ^E	18 ^F
		Speelzaal	71 ^E	61 ^F
	Groep 3 t/m 8	Gymzaal	64 ^G	61 ^H
		Speelzaal	2 ^G	3 ^H

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

* Respondenten hebben binnen groep 3-8 voor meerdere groepen de vragenlijst ingevuld. De n staat dus voor het aantal groepen tussen 3-8 waarvoor de vragenlijst ingevuld is.

A n=109

B n=81

C n=1.075

D n=959

E n=75

F n=57

G n=364

H n=358

3.6 Voldoen aan de wetswijziging

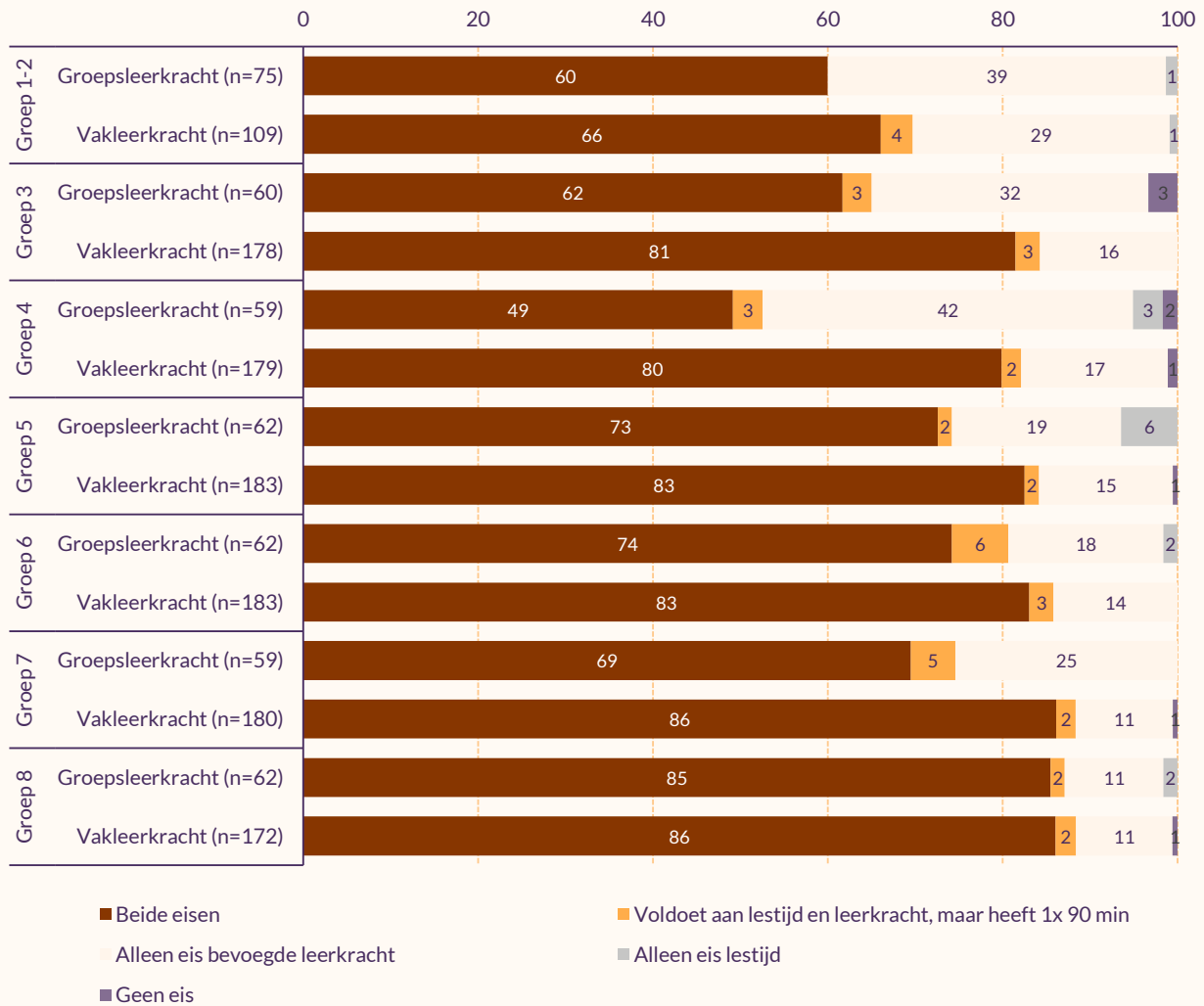
Om te voldoen aan de wetswijziging, moet een school aan twee eisen voldoen:

- > 90 minuten bewegingsonderwijs per week (eis lestijd);
- > een bevoegde (vak)leerkracht die deze lessen verzorgt (eis bevoegd leerkracht).

Volgens meer dan de helft (59%, niet in figuur) van de schoolleiders voldoen op hun school alle klassen aan beide eisen. Van de groepsleerkrachten en vakleerkrachten voldoet twee derde aan beide eisen (resp. 67% en 65%, [figuur 3.1](#)).

Figuur 3.1

Voldoen aan de wetwijziging van 90 minuten bewegingsonderwijs door een bevoegd (vak)leerkracht
(in procenten*, volgens groepsleerkrachten en vakleerkrachten)

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

Lees de percentages als volgt: als 1 procent voldoet aan enkel de eis lestijd, betekent dit dat ongeveer 99 procent voldoet aan enkel de eis van een bevoegde leerkracht.

Voorname­lijk bij groepsleerkrachten die lesgeven aan groep 1-2, 3 en 4 voldoet de klas minder vaak aan de gestelde eisen (figuur 3.1). Bij 13 procent van de vakleerkrachten voldoet groep 3 t/m 8 wel aan de gestelde eisen, maar groep 1-2 niet (niet in figuur). Uit de steekproef onder schoolleiders blijkt dat scholen met een (protestants-)christelijke denominatie minder vaak voldoen aan de wettelijke eisen (37% vs. 68% bij openbaar, 66% bij (rooms-)katholiek en 62% bij andere denominaties).

Uit de resultaten van de drie vragenlijsten blijken stedelijkheid en schoolgrootte geen invloed te hebben op het voldoen aan de wetwijziging.

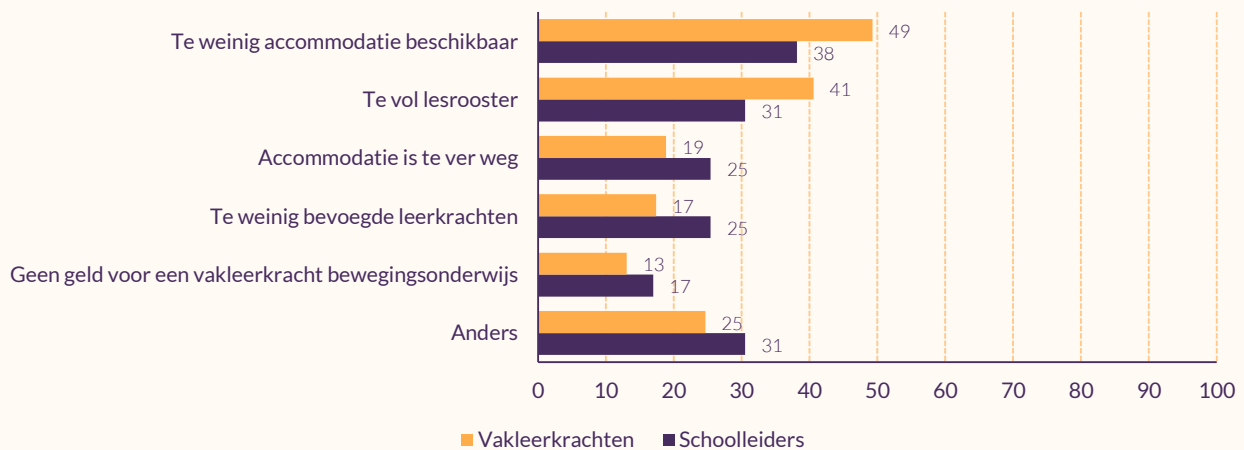
Belemmeringen

Als vakleerkrachten en schoolleiders aangaven niet aan de wettelijke verplichting te voldoen, vroegen we ze wat de belemmeringen hiervoor zijn (figuur 3.2). De meest genoemde belemmeringen zijn een tekort aan beschikbare accommodatie voor bewegingsonderwijs en een te vol lesrooster (resp. 38% en 31%).

Schoolleiders geven bij de categorie 'anders' voornamelijk aan dat zij (nog) niet voldoen aan de wettelijke verplichting met alle klassen omdat zij met groep 1-2 veel buitenspelen op het schoolplein. Dit kan duiden op onvoldoende prioritering van bewegingsonderwijs door de directie of op een gebrek aan een bevoegd (vak)leerkracht, waardoor er meer buiten gespeeld wordt.

Enkele vakleerkrachten (n=4) geven als belemmering aan dat bij andere groepen de les bewegingsonderwijs vervangen is door zwemles. Een vakleerkracht schrijft hierover: **'Groep 4/5 krijgt nog schoolzwemmen. Deze mooie kans willen we niet stopzetten.'**

Figuur 3.2
Belemmeringen waarom niet aan wettelijke verplichting voldaan kan worden
(volgens schoolleiders (n=115) en vakleerkrachten (n=72), in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

De ervaren belemmeringen die de schoolleiders en vakleerkrachten aangeven, hangen samen met de grootte van de school en de mate van stedelijkheid:

- > Vooral schoolleiders op kleine en middelgrote scholen ervaren te weinig bevoegde leerkrachten (31% en 35% vs. 3% op grote scholen). Uit de data verzameld onder vakleerkrachten blijkt dat op grote scholen te weinig bevoegde leerkrachten zijn (26%). Vakleerkrachten die werken op middelgrote scholen, ervaren dit probleem minder vaak (5%).
- > Schoolleiders op grote scholen geven relatief vaak aan dat een tekort aan geschikte accommodaties een belemmering is (55% vs. 28% en 39% op kleine

en middelgrote scholen). Ook ervaren vakleerkrachten een tekort aan beschikbare accommodatie voor bewegingsonderwijs. Dit komt voornamelijk voor bij vakleerkrachten die werken in (zeer)sterk stedelijk gebied (60% vs. 32% in matig tot niet-stedelijk gebied).

- Een te vol lesrooster noemen voornamelijk schoolleiders in de regio zuid (41% vs. 16% in noord en 34% in midden).
- Schoolleiders op een openbare school wijzen relatief vaak op een gebrek aan geld voor een vakleerkracht als belemmering (38% vs. 13% (rooms-)katholiek en 9% (protestants-)christelijk).

Accommodatie te ver weg

We vroegen schoolleiders en vakleerkrachten die de afstand tot de accommodatie te ver vonden of de gemeente het busvervoer regelt. Dit was bij 13 procent (4 van 30 schoolleiders) en 27 procent (3 van de 13 vakleerkrachten) het geval.

Vier schoolleiders en drie vakleerkrachten geven aan niet te voldoen aan de wettelijke verplichting ondanks het door de gemeente geregelde busvervoer. Zij geven aan dat dit komt doordat:

- de reistijd te veel tijd kost, waardoor lestijd verloren gaat (n=3);
- de leerlingen minder dan 90 minuten bewegingsonderwijs krijgen (n=1);
- de gemeente het busvervoer voor één les in de week, en dus niet voor twee lessen bewegingsonderwijs ondersteunt (n=1);
- alle beschikbare accommodaties tijdens schooluren vol zitten (n=1).

Voornemens voor de toekomst

We vroegen aan schoolleiders (n=132, 42%) en vakleerkrachten (n=76, 40%) die aangaven (nog) niet te voldoen aan de wettelijke verplichting of zij actief bezig zijn/gaan met het wegnemen van de belemmering(en) om in de toekomst wél aan de wettelijke verplichting te voldoen. Een derde van de schoolleiders geeft aan dit niet te (gaan) doen (33%). Van de vakleerkrachten geeft een kwart aan dat hun schoolleiding hier niet mee aan de slag gaat (26%).

De helft (50%) van de schoolleiders geeft aan actief bezig te zijn/gaan met het wegnemen van de belemmeringen. Ze noemen de volgende activiteiten:

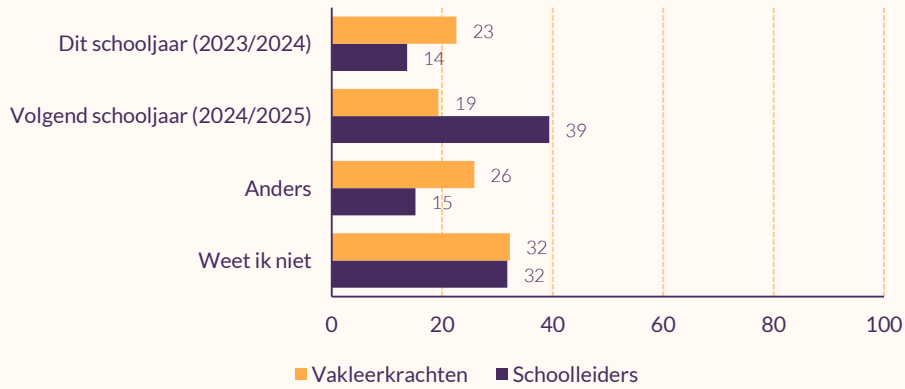
- vakleerkrachten werven/ formatiegelden ophogen;
- niet-bevoegde groepsleerkrachten opleiden;
- in gesprek gaan met de gemeente over beschikbaarheid van de accommodatie.

Aan de schoolleiders en vakleerkrachten die aangaven actief bezig te zijn/gaan met het wegnemen van belemmeringen, hebben we gevraagd op welke termijn zij verwachten dat hun schoollocatie aan de wettelijke verplichting voldoet (**figuur 3.3**). Schoolleiders geven voornamelijk aan dat zij hiermee in het schooljaar 2024/2025 aan de slag gaan.

Figuur 3.4

Termijn waarop schoolleiders en vakleerkrachten verwachten aan de wettelijke verplichting te voldoen

(in procenten, volgens vakleerkrachten (n=76) en schoolleiders (n=132))

Bron: Mulier Instituut, Van wet naar werkelijkheid, 2024.

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we de conclusie van het onderzoek naar de wetswijzing rondom bewegingsonderwijs. Daarnaast doen we aanbevelingen voor zowel scholen als beleidsmakers. Onze aanbevelingen moeten ervoor zorgen dat meer basisscholen in Nederland voldoen aan de wettelijke eisen voor bewegingsonderwijs.

4.1 Conclusie

Via vragenlijstonderzoek onder schoolleiders, vakleerkrachten en groepsleerkrachten hebben we de uitvoering van de nieuwe wetgeving voor bewegingsonderwijs in kaart gebracht.

Twee derde voldoet aan de eisen

Onze resultaten laten zien dat op dit moment ongeveer twee derde van de scholen aan de wettelijke verplichting voldoet. Vooral in de lagere groepen (groep 1/2) is er nog aanzienlijke ruimte voor verbetering, omdat hier minder vaak aan de eisen wordt voldaan dan bij de hogere groepen (groep 3-8). Van de scholen die niet aan de wettelijke verplichting voldoen, ervaart een groot deel belemmeringen door een gebrek aan geschikte accommodatie.

Stijging ten opzichte van 2021

Uit de meting van 2021 (Slot-Heijs, Vrieswijk & Lucassen, 2021) bleek dat op 53 procent van de scholen de leerlingen 90 minuten bewegingsonderwijs kregen.⁶ De percentages uit het huidige onderzoek liggen iets hoger. Op basis van deze vergelijking concluderen we dat de invoering van de wet lichte verbetering op het gebied van de kwaliteit en kwantiteit van het bewegingsonderwijs in Nederland teweeg heeft gebracht, maar dat er nog steeds veel scholen zijn die (nog) niet voldoen aan de wettelijke verplichting.

Bijna altijd les van bevoegde leerkracht

De eis van een bevoegde (vak)leerkracht lijkt voor scholen makkelijker te realiseren dan de eis van 90 minuten bewegingsonderwijs. Het onderzoek toont aan dat bijna alle leerlingen in het schooljaar 2023/2024 bewegingsonderwijs hebben gehad van een bevoegde groepsleerkracht óf een vakleerkracht bewegingsonderwijs (92-100%).

Accommodaties en lesrooster zijn belemmeringen

Schoolleiders en vakleerkrachten noemen enkele belemmeringen voor het voldoen aan de wettelijke verplichting, zoals een tekort aan geschikte accommodaties (38%)

⁶ In 2021 hebben we schoolleiders enkel gevraagd hoeveel groepen twee keer 45 minuten bewegingsonderwijs kregen. In het huidige onderzoek hebben we gevraagd hoeveel groepen 90 minuten bewegingsonderwijs krijgen van een bevoegde (vak)leerkracht. Dit verschil in vraagstelling zorgt ervoor dat de percentages niet helemaal goed te vergelijken zijn.

en een te vol lesrooster (31%). Dit suggereert dat logistieke en organisatorische uitdagingen moeten worden overwonnen om te kunnen voldoen aan de eisen en om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs verder te verbeteren.

Weinig motivatie bij scholen die niet aan de eisen voldoen

Verder valt op dat een aanzienlijk deel van de schoolleiders en vakleerkrachten die nog niet aan de eisen voldoen, weinig motivatie toont om in de toekomst de belemmeringen aan te pakken. Een derde van de schoolleiders en een kwart van de vakleerkrachten geeft aan dat hun schoolleiding hier niet actief mee bezig gaat. Deze resultaten zijn zorgwekkend en suggereren dat scholen geen urgentie voelen om te voldoen aan de wettelijke verplichting.

Uitdagingen voor de toekomst

Al met al zijn er nog aanzienlijke uitdagingen voordat alle scholen in Nederland voldoen aan de wettelijke verplichting. Met name in de lagere groepen en in de aanpak van structurele belemmeringen. Het is essentieel dat scholen aandacht hebben voor het voldoen aan de wettelijke verplichting, zodat alle leerlingen in Nederland voldoende bewegingsonderwijs krijgen van hoge kwaliteit.

4.2 Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen dienen als handvatten voor zowel scholen als beleidsmakers om ervoor te zorgen dat meer basisscholen in Nederland voldoen aan de recente wetswijziging.

Scholen

● Maak ruimte in het lesrooster.

Zowel groepsleerkrachten als schoolleiders en schoolbestuurders moeten meer prioriteit geven aan bewegingsonderwijs door voldoende tijd in het lesrooster vrij te maken. Het is belangrijk dat alle leerlingen, ongeacht hun groep, regelmatig en voldoende bewegingsonderwijs krijgen. Scholen spelen een belangrijke rol in het bereiken van alle kinderen, ongeacht hun afkomst, en kunnen via bewegingsonderwijs de basis leggen voor een leven lang bewegen.

● Zorg voor meer bevoegde (vak)leerkrachten in groep 1-2.

Het is nodig om meer bevoegde (vak)leerkrachten in te zetten in de lagere groepen (groep 1-2). Dit draagt bij aan de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in deze groepen en zorgt ervoor dat ook jonge kinderen optimaal profiteren van goed georganiseerd bewegingsonderwijs. Dit is van groot belang, want de basis voor een leven lang (goed) bewegen wordt op jonge leeftijd gelegd.

De voorkeur blijft uitgaan naar vakleerkrachten, vanwege hun specifieke expertise op het gebied van bewegingsonderwijs. Vakleerkrachten hebben een gespecialiseerde opleiding gevolgd en beschikken over een breed inzicht in zowel de theorie als de praktijk van lichamelijke opvoeding. Bovendien kunnen vakleerkrachten door hun ervaring de lessen bewegingsonderwijs aanpassen aan de

verschillende niveaus en behoeften van leerlingen, waardoor de kwaliteit van de lessen vaak hoger is.

- **Werk samen en deel kennis met andere scholen.**

Het delen van *best practices* en samenwerken met andere scholen kan leiden tot betere oplossingen voor de ervaren uitdagingen. Samenwerken kan op het gebied van accommodatie (bijvoorbeeld door een gymzaal te delen), maar ook bij (de aanstelling van) vakleerkrachten.

- **Monitor en evalueer de voortgang.**

Het is belangrijk voor scholen om de voortgang en kwaliteit van hun bewegingsonderwijs regelmatig te monitoren en evalueren. Dit kan helpen om vroegtijdig knelpunten te signaleren en goed bewegingsonderwijs te borgen in het schoolbeleid.

Beleidsmakers

- **Leg in beleid de focus op voldoende accommodaties voor bewegingsonderwijs.**

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van voldoende sportaccommodaties, zodat scholen kunnen voldoen aan de wettelijke eisen voor bewegingsonderwijs. Deze verplichting is vastgelegd op nationaal niveau en moet lokaal worden uitgevoerd.

Op nationaal niveau is het belangrijk dat beleidsmakers onderzoeken waarom sommige gemeenten onvoldoende sportaccommodaties beschikbaar kunnen stellen. Op basis van deze inventarisatie kan beleid worden geformuleerd dat gericht is op het verbeteren van de situatie.

Op lokaal niveau moeten gemeenten in gesprek gaan met schoolbesturen, en eventueel scholen, op het gebied van schoolhuisvesting. Zij kunnen onderzoeken hoe ze samen kunnen zorgen voor een betere afstemming, zodat alle leerlingen toegang hebben tot bewegingsonderwijs in geschikte sportaccommodaties.

Daarnaast moeten gemeenten een inventarisatie maken van scholen die door een tekort aan accommodaties niet aan de wettelijke eisen kunnen voldoen, zodat er passende maatregelen kunnen worden getroffen.

- **Krijg inzicht in mogelijkheden voor meer vakleerkrachten bewegingsonderwijs.**

Er moet meer inzicht komen in hoe meer vakleerkrachten kunnen worden aangetrokken en behouden voor het bewegingsonderwijs. Bijvoorbeeld door financiële ondersteuning of subsidies voor kleine en middelgrote scholen, zodat ze vakleerkrachten kunnen aanstellen of leerkrachten kunnen bijscholen. Ook kan financiële ondersteuning ingezet worden voor het verbeteren van de arbeidsomstandigheden voor vakleerkrachten bewegingsonderwijs.

- **Bied ondersteuning aan scholen die niet aan de wettelijke verplichting kunnen voldoen.**

Het is essentieel om scholen die niet voldoen aan de wettelijke verplichtingen te ondersteunen. Bijvoorbeeld door lokale beleidsmakers of voortzetting van lokale procesbegeleiders. Monitoring van de knelpunten die scholen ervaren bij het voldoen aan de wettelijke verplichting, kan als basis dienen voor een individueel ondersteuningstraject. Bijvoorbeeld praktische hulp en middelen om de belemmeringen te verhelpen en/of samenwerking te faciliteren.

Bronnen

CBS & RIVM (2023). *Beweegrichtlijnen*. Geraadpleegd op 16 juli 2024, van <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/beweegrichtlijnen>

Farooq, A., Martin, A., Janssen, X., Wilson, M. G., Gibson, A. M., Hughes, A., & Reilly, J. J. (2020). Longitudinal changes in moderate-to-vigorous-intensity physical activity in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Obesity reviews: an official journal of the International Association for the Study of Obesity*, 21(1), e12953. <https://doi.org/10.1111/obr.12953>

RIVM, VeiligheidNL & CBS (2023). *Zitgedrag*. Geraadpleegd op 16 juli 2024, van <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/zitgedrag#node-zitgedrag>

Slot-Heijs, J. Vrieswijk, S., & Lucassen, J. (2021). *Bewegingsonderwijs en sport in het primair onderwijs 2021: 2-meting*. Mulier Instituut.

Twenge, J. M., Martin, G. N., & Spitzberg, B. H. (2019). Trends in U.S. Adolescents' Media Use, 1976 –2016: The Rise of Digital Media, the Decline of TV, and the (Near) Demise of Print. *Psychology of Popular Media Culture*, 8(4), 329–45.

A large, thick, orange abstract graphic that starts at the top left, loops around, and then curves downwards towards the bottom right, resembling a stylized '3' or a calligraphic flourish.

Sofie Vrieswijk
s.vrieswijk@mulierinstituut.nl

Marthe Westerbroek
m.westerbroek@mulierinstituut.nl

Lisa Wilderink
l.wilderink@mulierinstituut.nl

Amika Singh
a.singh@mulierinstituut.nl